

ПЕРЕДМОВА

Особливості сучасного правового життя України вимагають виходу вітчизняної юриспруденції на нові рубежі, пов'язані зі змінами методології дослідження правових явищ і державних інститутів, дослідженням правового інструментарію, що відповідає процесам індивідуалізації сучасного суспільства. У зв'язку із цим важливу роль відіграють розробки в галузі філософії права, генезису права, загальної теорії права, які є не лише стимулом для розгортання галузевих і спеціальних досліджень, але й змінюють зміст професійної правової культури юристів із сучасним правовим мисленням.

Українські правознавці все більше замислюються над змінами, які відбуваються в правовому й державному житті сучасної України. При цьому віддається належне дослідженням у сфері прав людини, які принципово змінили відношення до інститутів державної влади.

Представлений збірник «Актуальні проблеми держави та права» відзначений численними дослідженнями, спрямованими на розкриття сучасних граней існування права, особливостей змін у державі та проблем державності, а також спробами своєрідних рішень і пропозицій, що стосуються розвитку української правової системи. Помітно також все більше використання досягнень сучасної європейської правової думки, а також практики правового розвитку найбільш розвинених країн сучасного світу, здійснення порівняльно-правових досліджень, розробка дієвих механізмів та методів реалізації різних сфер національної державно-правової політики з урахуванням зарубіжного досвіду.

У цьому збірнику наукових праць представлені публікації, у яких аксіологічна проблематика пов'язана з практикою законотворчості, реалізацією законодавства, ефективністю застосування правових установлень у нашій державі, а також із реалізацією більш дієвих, чітких нормативів, інтерпретацій та рішень.

Особливого значення набуває подальше реформування адміністративного права, зокрема трансформація його соціального призначення, спрямованого на забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів людини й громадянина у сфері державного управління; удосконалення та систематизація адміністративного законодавства; становлення й розвиток інституту адміністративних послуг та реформування інституту адміністративної відповідальності, становлення окремих інститутів податкового та фінансового права, аспекти валютного регулювання й контролю.

Не залишаються поза увагою дослідників процеси в державі, пов'язані з орієнтацією суспільних інтересів на використання інформації, знань та інформаційно-комунікаційних технологій. Виникнення якісно нових можливостей для здійснення комунікативних обмінів на глобальному, регіональному й національному рівнях потребує запровадження політико-правових заходів регулювання суспільних відносин в інформаційному суспільстві на міжнародному та національному рівнях.

Основну увагу науковці приділяють методологічним проблемам вітчизняної юриспруденції та вдосконаленню її категоріального апарату, збереженню вітчизняних правових традицій і розумному запозиченню досягнень інших правових культур, втіленню міжнародних стандартів прав людини та права Європейського

Союзу в механізм дії українського права. Учені стверджують, що погодження положень чинного законодавства України з положеннями міжнародно-правових актів, імплементація міжнародно-правових норм, зокрема щодо прав і свобод людини, у національне законодавство України, їх реалізація в національній сфері відповідають тенденціям поглиблення взаємозв'язку міжнародного й національного права, затвердження міжнародних стандартів у вітчизняній правовій системі та застосування цих стандартів на практиці державними органами.

У статтях збірника з різних точок зору та з різних напрямів представлені підходи науковців-юристів до питань реформування правової системи України. У зв'язку із цим знаковими є оприлюднені в статтях результати наукових досліджень юристів, які визначають удосконалення законодавства та практику його використання в Україні.

Автори статей намагалися поставити питання, що мають безпосереднє значення для їх практичного втілення та подальшого розвитку юридичної науки, та запропонувати їхнє вирішення. Вітчизняна цивілістична думка повинна відігравати визначальну роль у викладанні цивільного та інших пов'язаних із ним галузей права, а також у розробці цивільного законодавства та спрямуванні правозастосовної практики. Досягнення перерахованих цілей ставить питання про необхідність перегляду багатьох положень юридичної доктрини, розповсюдження її на нові сфери відносин, пошук вирішення великої кількості нових для цивілістики та вельми непростих проблем.

До уваги читача представлені наукові дослідження у сфері наук кримінального циклу. Так, увагу авторів привернули актуальні питання відповідальності юридичних осіб у межах кримінального права, суддівського розсуду під час призначення покарання, компенсаційної функції кримінальної відповідальності в кримінальному праві, примусових заходів медичного характеру, доказів та доказування в кримінальному процесі України, категорії невербальної інформації під час розслідування злочинів, оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження, насилля в сім'ї.

Концептуальний характер мають дослідження науковців у сфері реформування та організації діяльності правоохоронних органів, органів прокуратури та суддівського корпусу.

Вважаю, що представлені в збірнику статті буде прийнято представниками як вітчизняної, так і зарубіжної юриспруденції, студентами юридичних вузів та всіма, хто зацікавлений у стабільному правовому житті сучасної України.

Сергій КІВАЛОВ,
президент Національного університету
«Одеська юридична академія»,
народний депутат України,
голова комітету Верховної Ради України
з питань верховенства права та правосуддя,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПН України